	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 22.01.2013 г. Page 1 of 7

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

ФАКУЛТЕТ „ЗДРАВНИ ГРИЖИ”

СПЕЦИАЛНОСТ “МЕДИЦИНСКА СЕСТРА”

УЧЕБНА 2019/2020 г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

КОМУНИКАТИВНИ УМЕНИЯ

ЗА РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ В СПЕЦИАЛНОСТ

“ МЕДИЦИНСКА СЕСТРА”

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН “БАКАЛАВЪР”

По единни държавни изисквания: свободно-избираема

По учебен план на МУ - Плевен - свободно-избираема

Учебен семестър: шести

Хорариум: общо 15 ак.часа (5 ак.ч. лекции и 10 ак.ч. упр.)

Кредити: 1

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II Дата: 22.01.2013 г. Page 2 of 7

Преподаватели:

1. Доц. д-р, Цветелина Валентинова Митева, д.м., тел. 884 177
2. асистент д-р Ваня Маргаритова Недкова-Миланова, тел. 884 122
4. преподавател д-р Любомира Димитрова Гаджелова, тел. 884 122

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО:

Курсът на обучение цели чрез задълбочаване познанията на студентите за същността и значението на комуникативните умения за медицинската практика и чрез отработването им да подпомогне формирането на професионална компетентност, гарантираща:

- емпатичност и чувствителност към здравните потребности на пациента;
- способност за създаване и поддържане на ефективни взаимоотношения с членовете на здравния екип;
- постигане на високо качество и адекватност на предлаганите здравни грижи.

Изясняват се основните страни, елементи и компоненти на общуването като процес, както и механизмите и ефектите му на въздействие върху участващите в него. Разглеждат се вербалните и невербални форми на комуникация.

Обсъждат се основните характеристики на базисните комуникативни умения, ролята на емпатията във взаимоотношенията медицинска сестра-пациент, разясняват се и се демонстрират комуникативни техники, необходими в работата с различните групи „трудни“ пациенти.

Подробно се разглеждат основните принципи и правила, както и необходимите специфични комуникативни умения и техники за съобщаване на лоши новини, за решаване на конфликти и за провеждане здравно обучение на пациентите.

Задачи:

1. Да формира у студентите нагласа да приемат комуникативните умения като задължителен и необходим елемент на професионалната им компетентност
2. Да развие у тях способност за използване с терапевтична цел на изградените с пациента взаимоотношения
3. Да мотивира студентите за непрекъснато развитие и усъвършенстване на собственото комуникативно поведение и на подходите към пациента

След приключване на обучението студентите **трябва:**

Да знаят основните страни, механизми и елементи на общуването като процес и основните характеристики на базисните комуникативни умения;

Да могат да създават атмосфера, благоприятстваща общуването,
да събират информация (чрез интервю) за здравния проблем на пациента,
да изслушват и разбират пациента,
да бъдат емпатични към пациента.

Да демонстрират научените техники за работа с трудни пациенти,

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 22.01.2013 г.
		Page 3 of 7

усвоените стилове за решаване на конфликти,
използването на общуването с терапевтична цел.

ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции
- Учебно-практически занятия
- Семинари

МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- лекционно изложение
- дискусии
- анализ на учебен филм
- работа в малки групи
- обсъждане на казуси
- ролеви игри
- използване на симулирани пациенти
- ситуационни задачи
- самостоятелна работа на студентите – аудиторна и извънаудиторна

КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ЗНАНИЯТА

- текущ контрол - устни изпитвания, разработване на казуси и есе.
 - заключителен контрол: писмено изпитване
- Заключителният контрол включва тест и ситуационна задача.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ ПО ТЕМИ

N	Тема	Лекции бр. ч.	Семинари/ упр. бр. ч.	Общо часове
1	Същност на общуването като процес – въведение	2	-	2
2	Базисни комуникативни умения.	2	2	4
3	Вербални и невербални форми на комуникация.	-	2	2
4	Емпатията в медицинската практика .	1	1	2
5	Комуникативни умения, необходими при общуване с “трудни” пациенти.	-	2	2
6	Комуникативни умения, необходими при съобщаване на лоши новини.	-	1	1

ФОРМУЛЯР

Индекс: Фо 04.01.01-02

Издание: П

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 22.01.2013 г.

Page 4 of 7

7	Комуникативни умения, необходими при решаване на конфликти в медицинската практика.	-	1	1
8	Комуникативни умения, необходими при здравно обучение на пациента	-	1	1
	ОБЩО	5	10	15

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН:

1. **(2ч. лекция) Същност на общуването като процес - въведение.** Основни страни, механизми и елементи на общуването. Фактори, влияещи върху ефективността на общуването.
2. **(2ч. лекция +2ч. упражнение) Базисни комуникативни умения.** Същност и приложение в медицинската практика. Видове, основни характеристики, роля и място на основните комуникативни умения в медицинската практика.
3. **(2ч. упражнение).** Техники за интервюиране, изслушване, разбиране (отреагиране) и обясняване на пациента.
4. **(2ч. упражнение) Вербални и невербални форми на комуникация.** Същност, роля и значение на вербалните и невербалните форми на комуникация. Техники за използване и разбиране езика на тялото при изграждане взаимоотношенията с пациента.
5. **(1ч лекция + 1ч. упражнение) Емпатията в медицинската практика.** Същност, място и значение на емпатията във взаимоотношенията медицинска сестра-пациент.
6. **(2ч. упражнение) Комуникативни умения, необходими при общуване с “трудни” пациенти.** Разпознаване и справяне със съпротивите от страна на пациента. Специфични особености и техники на общуването с различните групи “трудни” пациенти: депресиран, притеснен, агресивен, с говорни и/или слухови нарушения.
7. **(1ч. упражнение) Комуникативни умения, необходими при съобщаването на лоши новини.** Същност и основни принципи на съобщаването на лоши новини. Емоционална и психологична подкрепа на пациента и близките му от медицинската сестра при осъзнаването и приемането на лошата новина.
8. **(1ч. упражнение) Комуникативни умения, необходими при решаване на конфликти в медицинската практика.** Същност, причини, видове конфликти и стилове за решаването им като страна в конфликта или като посредник.
9. **(1ч. упражнение) Комуникативни умения, необходими при здравно обучение на пациента.** Същност, етапи и модели на здравното обучение на пациента. Техники за мотивиране на пациента за поведенческа промяна – здравословен начин на живот.

МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 22.01.2013 г.
		Page 5 of 7

Текущият контрол включва непланирано **устно препитване** за проверка усвояването на част от теоретичния материал и оценяване на успеваемостта при изпълнение на самостоятелни задачи – **разработване на есе** по зададена тема. **Окончателната оценка от текущия контрол** се формира като средно-аритметична от получените оценки.

Заключителният контрол се провежда под формата на **планиран колоквиум** (в края на курса на обучение), включващ:

1. Тест
2. Демонстриране на комуникативни умения (ситуационна задача)

Крайната оценка по дисциплината се формира на базата на оценката от текущия и заключителния контрол, като се изчислява по следния начин:

0.5 x окончателната оценка от текущия контрол + 0.5 x оценката от заключителния контрол
Крайната оценка се закръглява до единица и се вписва в учебната документация.

СИСТЕМА ЗА НАТРУПВАНЕ НА КРЕДИТИ

Общият брой кредити за дадена дисциплина е определен от учебния план. Разпределението им за аудиторна заетост и извънаудиторна заетост на студентите става въз основа на спецификата на дисциплината и според изискванията на Университетската система за набиране и трансфер на кредити.

МЯСТО НА ДИСЦИПЛИНАТА В ЦЯЛОСТНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО СПЕЦИАЛНОСТТА

Учебната дисциплина е от свободно **избираемите** дисциплини по учебния план на специалност “Медицинска сестра” и се изучава в шести семестър на трети курс.

Учебната дисциплина задълбочава знанията на студентите за междуличностните взаимоотношения и се явява непосредствено продължение на наученото в гимназиалния курс на обучение по дисциплините “Етика”, “Свят и личност” и “Психология”. Тя е основа за по-добро разбиране и доразвиване на уменията по дисциплините “Медицинска етика”, “Медицинска психология” и “Детска психология”.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Курсът на обучение има изключително практическа насоченост. Завършването му осигурява задълбочаване познанията на бъдещите медицински сестри относно същността и значението на комуникативните умения за медицинската практика, отработване на най-често използваните в нея комуникативни техники и формиране на професионална компетентност, гарантираща емпатичност и чувствителност към здравните потребности на пациента. След приключване на обучението се очаква студентите **да знаят** основните страни, механизми и елементи на общуването като процес и основните характеристики на базисните комуникативни умения; **да могат** да създават атмосфера, предразполагаща пациента и благоприятстваща общуването, да интервюират пациента, да го изслушват и разбират здравния му проблем, да бъдат емпатични към човешката болка и страдание; **да**

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 22.01.2013 г.
		Page 6 of 7

владят и прилагат в своята практика научените техники за работа с трудни пациенти, усвоените стилове за решаване на конфликти и общуването с терапевтична за пациента цел. Усвоените от бъдещите медицински сестри умения и способности за създаване и поддържане на ефективни взаимоотношения с пациента и членовете на здравния екип, за решаване на конфликти, за “справяне” с “трудни” пациенти, гарантират по-високо качество и адекватност на предлаганите от тях здравни грижи.

КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ:

1. Същност и значение на общуването, фактори влияещи върху ефективността на общуването.
2. Същност и значение на общуването, основни страни, механизми и елементи на общуването.
3. Базисни комуникативни умения. Интервюиране на пациента – същност, основни части, изисквания за провеждане на интервюто. Видове въпроси.
4. Базисни комуникативни умения. Изслушване на пациента – същност и елементи на ефективното слушане. Методи за словесна подкрепа разказа на пациента.
5. Базисни комуникативни умения. Същност и техники за разбиране (отреагиране) и обясняване на пациента.
6. Невербална комуникация. Същност, роля и значение на невербалните форми на комуникация.
7. Същност, място и значение на емпатията в медицинската практика.
8. Комуникативни умения, необходими при общуването с „труден” пациент. Специфични особености принципи и общи правила за общуване с „труден” пациент.
9. Особенности на общуването с депресиран пациент.
10. Особенности на общуването с притеснен (напрегнат) пациент.
11. Особенности на общуването с агресивен пациент.
12. Особенности на общуването с пациент с говорни или слухови проблеми.
13. Комуникативни умения при съобщаване на лоши новини. Същност и основни принципи при съобщаването на лоши новини на пациента. Емоционална и психологична подкрепа на пациента.
14. Комуникативни умения при решаване на конфликти. Същност, причини, видове конфликти в медицинската практика.
15. Комуникативни умения при решаване на конфликти. Най-често използвани стилове за решаване на конфликти.
16. Комуникативни умения за здравно обучение на пациента. Същност и етапи на здравното обучение на пациента. Мотивиране на пациента за промяна в начина на живот.

ТЕМИ ЗА ПИСМЕНИ РАЗРАБОТКИ:

1. Кое да изберем – емпатия и „burn-синдром” или безразличие и самосъхранение?
2. Словото на медицинската сестра – едно от най-мощните и необходими „оръжия” и на съвременната високотехнологична медицина или изживял времето си архаизъм?

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 22.01.2013 г.
		Page 7 of 7

3. Конфликтът – опасна болест или необходимо „зло“ за развитието на здравния екип?
4. Казването на истината на всяка цена – мобилизация или срыв за пациента?
5. Можем ли и как да превърнем „трудния“ пациент в „лесен“ ?
6. Как да изградим ефективна връзка медицинска сестра-пациент – с добре отработено комуникативно поведение на медицинската сестра и/или с хуманно отношение към пациента?
7. Как да мотивираме пациента за поведенческа промяна – с личен пример или със здравно обучение?

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Алтшулер Дж. Как да работим с хроничната болест. Българска психиатрична асоциация. С., 1998.
2. Ачкова М. Приложна психология в медицината и здравните грижи., КОТИ ЕООД, С., 2001.
3. Воденичаров Ц. , М. Митова, Л. Гатева. Медицинска етика., Мнемозина, С., 1995.
4. Цв. Валентинова, М. Балашкова, В. Недкова-Миланова Учебник „Обща медицина-теоретични основи“ Автори:, издателски център на МУ-Плевен, 2015г.
5. Горанов М., М. Балашкова, С. Велинова и др. Основи на Общата медицина., Издателски комплекс на ВМИ – Плевен, 2001.
6. Грънчарова Г., С. Александрова, А. Велкова. Медицинска етика., Издателски комплекс на ВМИ – Плевен, 2001.
7. Тончева С., Т. Цветкова, П. Загорчев и др. Наръчник за медицински сестри в извънболничната помощ., Филвест, С., 2000.
8. Юркова К. Обществено здраве., Горекс Прес, С., 2001.

АВТОР/-И НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

1. Доц. д-р Цв. Валентинова, д.м.
2. Д-р В. Недкова